

ВЯСКОВЫЯ
МОГІЛКІ

124

ГЕТА

Могілак "Вясковых
 25-ы, выхадзь, падлы
 баязьлівец!"

Колькі ні крычалі
 а ён як зачыніўся ў адным са шляхецкіх
 сцяпкоў, так і сядзеў там. Нават дзверы ста-
 рымі дамавінамі забарыкадаваў. І таму мы вы-
 рашылі зрабіць падкоп (бо не руйнаваць жа склеп
 дзеля нейкага там 25-га нумара!). Тым часам нады-
 шла восень, зямля стала халоднай. Нас неаднаразо-
 ва завальвала лісьцем, бляшанкамі, пабітым шклом...
 Але мы працавалі сваімі косамі (бо рыдлёвак не
 знайшлі) і воць мы ў склепе!

І спыталі мы ў нумара
 - Ты чаму схаваўся?
 - Бо я вельмі саромеюся,
 аказаў ён, і вельмі баюся
 не спадабацца.
 - Супакойся! - сказалі мы. - Калі і
 хто з нас гэтага баюся? Цы ты хочаш
 - Не! - 25-ы пачырванее, бо сарамна тако-
 га саромецца.

25-
 га:

«Біць падобным Аа
 «Cool Girl» Або
 «Men's Health»
 Або Прабач, Аа
 Або. Польмі»

І воць
 ён
 вый

СУСТРА-
 Кайма!

ЗЬМЕСТ
 №25

А. рэдакцыі	
Юля Шапак	Калыханка
Глеб Лабазенка	Пагер-вершы
Д. Хількевич	Прокіяты
Избитое ложе	Любовь
Мистер Колаун	5
Ахудалксен	Отэ Рой
8	9
Алена Сенькина	Природа и волшебство
Артём Шумел	Мечта-убийца
Убийца мечты	14
19	Смерть
15	16
17	16
17	16

Алеся Белоус
 Олег Усов
 Арцём Кавалеускі
 Алена Сенькина
 Артем Шумел
 Ася Ват'ян
 М.Р. Джэймс

Аздабленьне!

LENGEVARA - ВОКЛАКА!
 сс. 3, 4, 5, 6, 7, 14, 15, 16!!!
 в. жыгаль і хто зна камітыя дрэсі.
 разв'язань насі с 8; вшы с 9
 Лжэці і яе драпежных лап с. 23

23

ЮЛЯ ШАСТАК

« КАЛЫХАНКА »

Заўтра сонца ўзыйдзе
Ля паўднёвай брамы,
Зь ятраў белай панны
Ўзыйдзе вечны Брамін.
З сэрца кожнай кветкі
Выпаўзуць жукі.
Сьпіце, сьпіце, дзеткі,
Мяса камячкі.

Заўтра конь і вершнік
Стануць сухадолам,
Аднавокі вершык
Прачытае сорам.
Адсякуць адэпту
Пальцы-павучкі.
Сьпіце, сьпіце, дзеткі,
Мяса камячкі.

ГЛЕБ ЛАБАДЗЕНКА

ПАГЕР-ВЕРШЫ

мацае дзяучына неба.
неба густа чырванее.
пад спадніцу руку глеба
запускае да завеі.
і завея чырванее –
ды руку ня прыбірае.
бабы усе такія –
хлопчау пад спадніцу запускаюць.

Здарыцца можа рознае
Рознае можа случыцца
Месяц вярнуўся раніцай
Лес сустракае пляскамі
З вухамі марожанымі
Ем бананы з гарчыцай
Дровы габлюю думкамі
Думкі габлюю ласкамі

раблю дзіцячыя сьляды
раблю шаленыя ўчынкі
трапля падобны да дзяўчынкі
адводзіць каску ад бяды
па маставых размазаць пляцы
на ліхтарых пісаць літсы
перазваніць і пабаяцца
а раптам там ня будзеш ты
нудзіцца у безнадзеі дзеі
чакаць і чыпсамі хрымсьцець
я штохвіліны халадзею
каб штосэкунды не згарэць

Дабранач баюся за беларусю –
малую радзіму маеі душы.

хаваю сшы

так і не

канспект па ло

гіцы, мяло і сцы

раваны

мі і караваны

тілых душ

у выраі

просяцца

да ранку.

шалею ад нябеснай

янкі і ад зямной

адной цябе я руш

у розум свой малечы

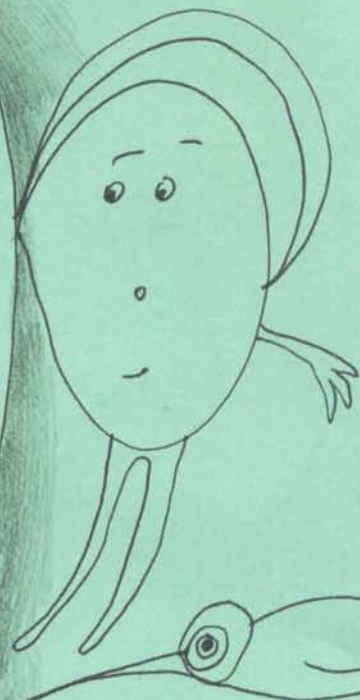
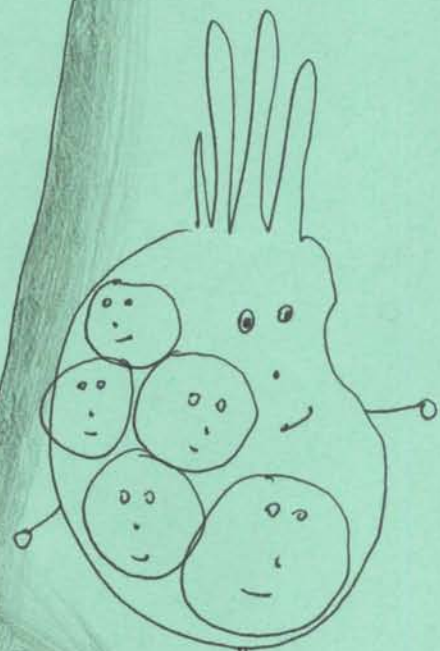
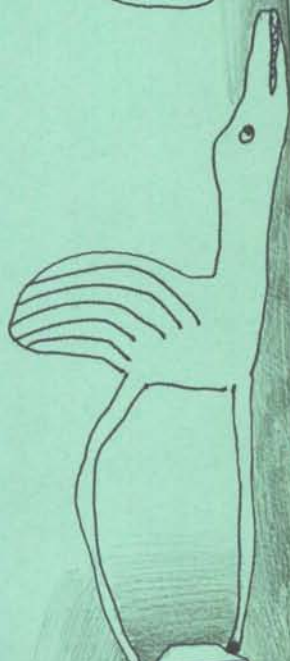
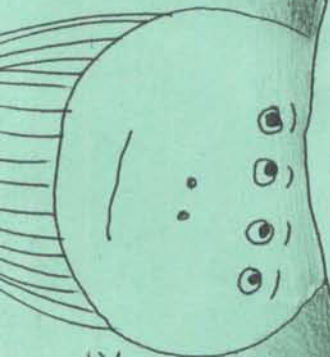
натую словы халадэчы

бярэ мяшок іду па хлеб

пішу сьцішок.

дабранач, глеб.

усе харашо

Д. ХИЛЬКЕВИЧ

ПРОКЛЯТЫЙ КОЛДУН

- Ты будешь моей! – сказал колдун.

- Никогда! – отрезала Ира.

Колдун в гневе хлопнул дверью и пошёл в своё логово на краю села.

У каждого настоящего колдуна есть своя чёрная книга. У нашего колдуна она тоже была. Придя домой, он достал её и принялся в раздражении листать страницы, пока не нашёл искомое.

Ира вынула из печи суп и поставила на стол, собираясь пообедать. В это время пришёл Дима. Ира бросилась к нему.

- Он опять был у меня и угрожал! – воскликнула она.

- Проклятый колдун! Я убью его! – вскипел Дима.

- Ой не надо, Димочка. Тебе с ним не справиться.

- Проклятый колдун, – повторил он.

- Садись лучше обедать. Забудем о нём.

На столе появилась бутылка самогонки, и Дима немного успокоился. Они пообедали, после чего отправились в спальню. Когда Дмитрий ушёл, она уже и думать забыла о неприятном визите. А зря...

Колдун прочёл заговор. Внезапно послышался писк и топот маленьких ножек. Комната наполнилась крысами. Их было очень много. Крысы были везде. Колдун удовлетворённо оглядел своё воинство. «За мной!» – скомандовал он, выходя на улицу и направляясь к дому строптивой Иры.

Село спало, поэтому никто не видел, как по улице вышагивала чёрная фигура, а за ней маршировала армия злобных грызунов.

Дойдя до дома, колдун подёргал дверь. Она оказалась заперта. Он произнёс заговор, прошёл сквозь дверь и тихо открыл её. Крысы последовали за ним.

В кровати мирно спала девушка, не ведая о грозящей ей беде. Колдун подошёл к изголовью кровати и закрыл ладонью рот жертве. В тот же миг крысы бросились на Иру. Ира проснулась и хотела закричать, но ничего кроме мычания издать не смогла.

Крысы рвали её тело, а она дёргалась и извивалась. Но всё было тщетно. Вскоре она перестала подавать признаки жизни.

Крысы же продолжали своё дело, пока на постели не остался лежать только обглоданный скелет.

- Ну а теперь отдайте то, что взяли, мои хорошие, – сказал колдун.

Крысы стали подходить к скелету и отрывивать на него свою трапезу. Спустя какое-то время на кровати лежал скелет в куче блевотины.

Колдун кивнул и отпустил своих помощников. Он стал произносить магические слова. Когда он закончил, произошло нечто ещё более удивительное: блевотина облегла кости, превращаясь в плоть, кровь с пола и постели исчезла без следа. И вот уже перед ним лежала прежняя Ира. Но прежняя ли?

Она открыла глаза и встала перед колдуном.

- Ты моя раба, – сказал колдун.

- Да, господин, – ответила Ира.

- Пошли домой.

И они пошли к нему.

Ира жила у колдуна уже неделю, исполняя все его прихоти. Когда он уставал от неё, то просто отправлял её в погреб, где стоял гроб. Она ложилась в гроб и засыпала до того времени, когда он опять не призывал её.

Дмитрий же сходил с ума в поисках своей любимой. Наконец он решил проверить колдуна. Вечером он подкрался к его дому и заглянул в окно.

И увидел её. Пустые глаза Иры сказали ему о том, что он и так знал: она не добровольная гостя колдуна.

С этого дня Дима стал следить за обителью колдуна. Просто так зайти и забрать свою возлюбленную он боялся. К счастью, за то время, пока Дима наблюдал за ними, колдун ни разу не удовлетворил свою похоть с Ирой. Он уже пресытился ею.

Через три дня Дима дождался благоприятного момента. Колдун отправился по каким-то своим тёмным делам.

Дима разбил окно и забрался в дом. Долго ходил он по комнатам, пока не догадался заглянуть в погреб. Там она лежала. Дмитрий достал её из гроба и принялся тормошить, пытаясь разбудить. Но ничего не вышло. Тогда он взял её на руки и выбрался из погреба. Он отнёс её к себе домой, а сам с канистрой бензина вернулся к хате обидчика.

Начало уже смеркаться, когда колдун вернулся. Он не заметил разбитого окна, потому что окно находилось на другой стороне.

Колдун зашёл в дом. Дима быстро подскочил к двери и подпёр её ломиком. Потом, пока колдун не опомнился, облил дом бензином и поджёг его. Тут бы и конец колдуну, но он умел проходить сквозь стены. Когда Дима стоял, глядя на пожар и радуясь, колдун внезапно возник перед ним. Он вцепился в горло Димы.

Задыхаясь, Дима нащупал в кармане нож, вытащил и воткнул колдуну в шею. (Конечно же, и этого удара маг мог бы избежать, если бы сказал скорее слово: «Абара».) Руки, сжимавшие горло Димы, разжались. Колдун рухнул к его ногам.

Дима взял мертвеца за руки и потащил к домику неизвестного архитектора. Дотасив тело до места, он окунул голову колдуна в выгребную яму, сказав прощальные слова: «Ashes to ashes, shit to shit».

Вдруг послышались крики: односельчане, заметив огонь, бежали сюда. Дима поспешил ретироваться.

«Сейчас мы устроим такой пожар, что небу станет жарко», – думал он, идя к себе.

Вернувшись домой, он обнаружил Иру на кровати, где он и оставил её. Вернее, скелет Иры, облепленный блевотиной. Дима принялся громко смеяться.

6.03.04.

ИЗБИТОЕ ЛОЖЕ

Лежу я тут весёлая такая, моё тело портит гостеприимство моего дивана. Моё ложе плачет от боли, стонет, как ребёнок. Я предложила своему дивану носовой платок, но он гордо отказался!

Завтра я захочу выйти на улицу, чтоб ещё раз взглянуть на такие же руки, ноги и головы, какие есть у меня. Я посмотрю на них и подумаю, зачем идти на улицу, если дома у меня есть зеркало. Прямо к зеркалу я подставила свою ногу и начала её рассматривать (в зеркале), потом руку, ещё ногу и голову. Голова мне не понравилась, наверное, потому, что она круглая. Я сделала вывод, что не люблю круглую форму. Поэтому я вынесла из своей комнаты все мячики, кружочки и даже сняла круглый плафон со светильника и очень разочаровалась. «Вот зараза!» — сказала я и принялась выкручивать круглую лампочку.

«ЛЮБОВЬ»

Сегодня утром ко мне в гости пришла моя «любовь» и сказала, что покидает меня навсегда. Я привязала её к батарее и заставила рассказать, в чём причина её ухода.

«Любовь» начала жаловаться на скуку и одиночество в моём теле. Я пообещала найти ей человека, к которому она могла бы наведываться без разрешения. На самом деле я не была уверена в своих силах.

Так я и держала свою «любовь» привязанной к батарее. И однажды, поскольку батарея была горячая, моя «любовь» обожгла себе левый бок. Я принесла тазик со спиртом и начала делать ей компресс. Когда её бок зажил, «любовь» вдруг захотела покататься на лыжах, но вместо этого я повезла её на рыбалку. Там мы ничего не словили, потому что «любовь» моя по-прежнему тосковала. Мы пошли домой, и я так и не смогла ей помочь. Я сказала ей, что люди не верят в её существование, и поэтому они меня ненавидят. Но я знаю, что моя «любовь» красивая; и скоро, набравшись сил, она заберёт весь мир в свой дом.

МИСТЕР РОЙ

Прогноз синоптиков, который обещал сильный порывистый ветер, не заставил мистера Роя не выйти на улицу, чтоб сходить в библиотеку. Крыша Мг. Роя находилась на самой возвышенной точке его тела. Она была покрыта дорогостоящим материалом и забита французскими гвоздями. Сильный ветер был настолько сильным, что французские гвозди не выдержали и покинули лысину Мг. Роя. Его крышу снесло, так он остался без неё.

В 9:30, когда Мг. Рой пришёл домой, он посмотрел в зеркало и увидел себя. После этого он пошёл в универмаг за новой крышей и гвоздями, производящимися Чешской компанией гвоздей (ЧКГ), которая к тому же является лучшей компанией по производству чешек (ЧКЧ), об этом мне тоже поведал Мг. Рой. Продащица, которая продавала бритоголовых кукол, сказала, что в этом отделе гвоздей не продают, а продают только бритоголовых кукол. Поэтому мистер Рой купил бритоголовую куклу.

7

олег усов

ДУСЯ

(на романтические мотивы Франции)

Вы терлись носиком своим ,
Стыдясь дотронуться губами .
Как ныне помню : вместе с Вами
В тени сирени мы сидим .

Свои застенчиво глаза
Куда-то прятали украдкой ,
Краснели робко Вы под шляпкой ,
Сверкала золотом коса .

Мне было вовсе невдомек ,
Зачем ужасно так стесняться ?—
Вы объяснили б хоть бы вкратце ,
Ну хоть бы дали мне намек !

Вы терлись носиком своим ,
Стыдясь дотронуться губами .
Стыдясь дотронуться губами ,
Вы терлись носиком своим .

Меня использовав тайком ,
Не нежность Дуся проявляла ,
А просто сопли вытирала —
Я понял правду лишь потом .

О
Л
Е
Г
У
С
Л
О
В

АХУДАЛКСЕН ОТЭ

К тебе не подойти — какакая "кряля!"
Думаешь, я простофиля?
Не могу я побыть твоим парнем?
Проблема в том, что я слишком похож на себя?
Ну и черт с ними: с твоими пантами!
У меня есть дома швабра.
Я возьму ее и продам:
Ее купит тот, кто не хочет получить шваброй.
У меня есть дома котяра.
Я продам эту образину и куплю... швабру —
Ведь надо же чем-то бить котяру!
Но раз я уже продал котяру — бить некого:
Пожалуй, я продам швабру,
Чтобы было кого бить:
Мою милую котяру...

Теперь у меня уже будет немалый опыт
В коммерческих делах —
Я смогу без труда заработать кучу денег.
Я стану круче, чем ты!!!

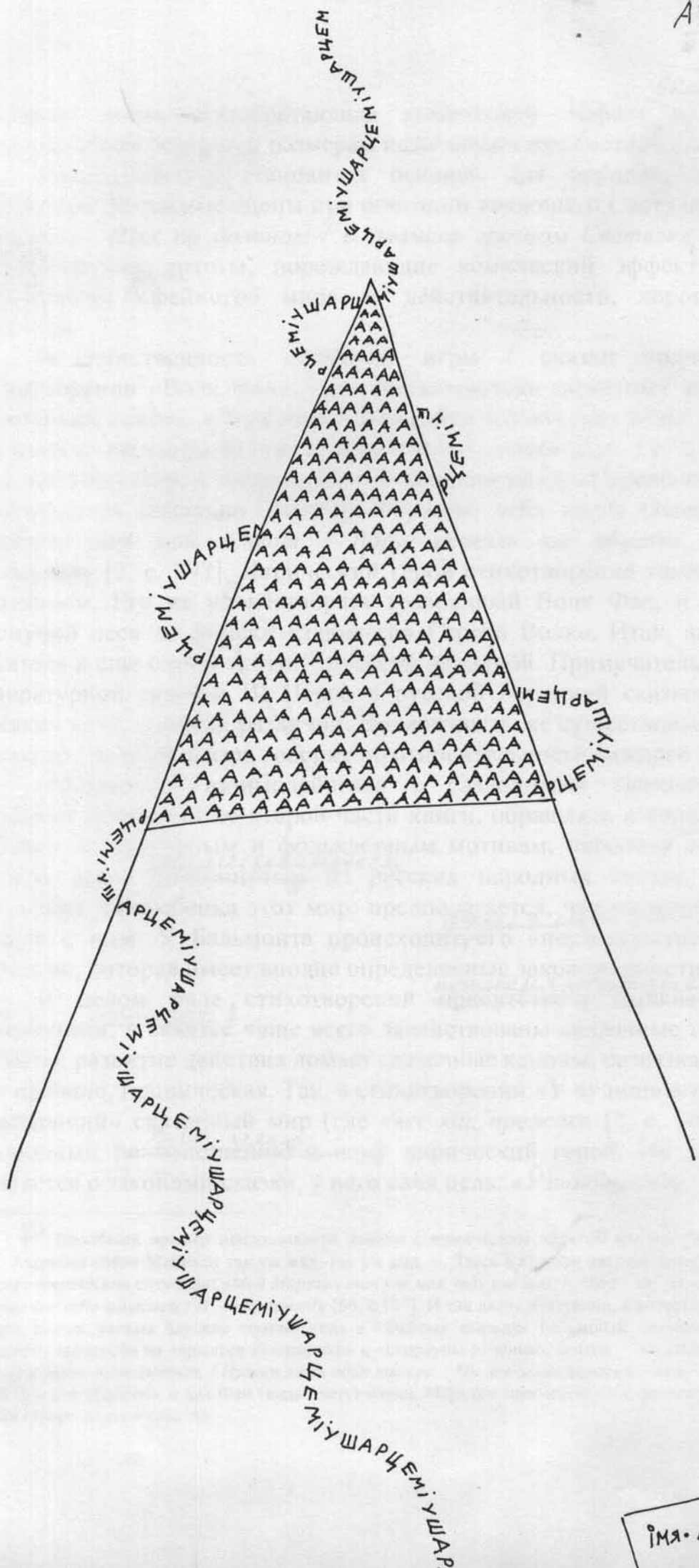
ВОТ ОН Я:
СОТОВЫЙ ТЕЛЕФОН
БЕЛОСНЕЖНЫЙ ПИДЖАК
ЗОЛОТЫЕ ЧАСЫ
ОТРЪДЖКА ИЗ МАКДОНОЛЬДСА

Знаете,
как правильно есть Биг Мак™?
**СКВОЗЬ
СЛЕЗЫ!**

IX

АРЦЕМ

ІМЯ • ДРОТ • ШЛЯХ • ГВАЛГА

✓

Облака, мирно плывущие по небу, закрыли собой солнышко. Сидишь возле речки, наблюдая каждое изменение в происходящем вокруг: внезапно лучики солнца, пробившись через белоснежные, пушистые облака, заиграют, отражаясь в воде сотнями маленьких зайчиков; деревья, создавая шум, похожий на звуки падающих капель дождя, колыхнутся на ветру; далеко, на другом берегу реки, где-то глубоко в лесах слышны трели птиц. Даже можно увидеть в небе аиста, высоко скользящего над просторами земли.

Да... В городе не увидишь столько всего интересного и захватывающего, живого! Сколько раз, сидя здесь, на лестнице, ведущей к речке, мне хотелось остаться навсегда в этой маленькой деревушке. Только ты один, наедине с природой! Природа не создала даже двух одинаковых листочков, цветов, птичек. Также и люди: разве есть хоть что-то живое, точь-в-точь соответствующее другому? Нет, но все-таки... Все-таки человек, где бы он ни был и кем бы он ни был, тянется к природе, потому что он сам – часть Ее. А ностальгия? Что такое ностальгия по тем местам, где ты родился: по твоей Родине? Есть в этом какая-то своя тайна: подсознательно ты всегда спешишь домой, в свой родной уголок, значащий только для тебя так много.

Может быть, твоя непонятная любовь приводит в замешательство иных людей, но имеет ли значение тот факт, если в твоей душе живет – как и в душе каждого – свое особенное, неповторимое чувство? Это значит, что ты ни с кем не должен делить красоту, созданную твоим воображением, богатство того, что уже имеет начало в далеких мирах.

И творец всего этого – ты! Приятно сознавать, что ты – тоже Волшебник, как отдельный цветок, взятый для составления великолепной композиции. И мастер, ловко работая руками, уже превратил незаметную доселе ромашку в королеву пышного наряда из цветов. И ты – Волшебник! Тебе так нелегко поверить странному и немного сумасшедшему, с глазами цвета еловой иголки, человеку, что ты на миг забываешь, о чем, собственно, идет речь. Напомню: ты оказался в совершенно необыкновенной и неуловимой реальности своего внутреннего мира. И здесь ты – не ты; и люди, близкие по духу или вовсе незнакомые, – не те, коих ты видишь или думаешь, что видишь.

Все словно исказилось: поменяло свой оттенок на более нежный и спокойный; потеряло свою нелепость по отношению к другим вещам; стало как будто родным и вместе с тем понятным, не требующим лишних усилий, чтобы привыкнуть, надышаться, налюбоваться, вспорхнуть в небеса на крыльях любви. В суматохе дней некоторым людям становится не под силу жить в гармонии с волшебством: они ложатся спать и встают с чувством сильнейшей тревоги; небо над головой затягивается серыми холодными тучами, вжимая в себя души людей. Лица... Они выражают усталость, а от этого – безразличие. Ты смотришь в глаза и видишь мольбу о помощи. И ты встречаешь

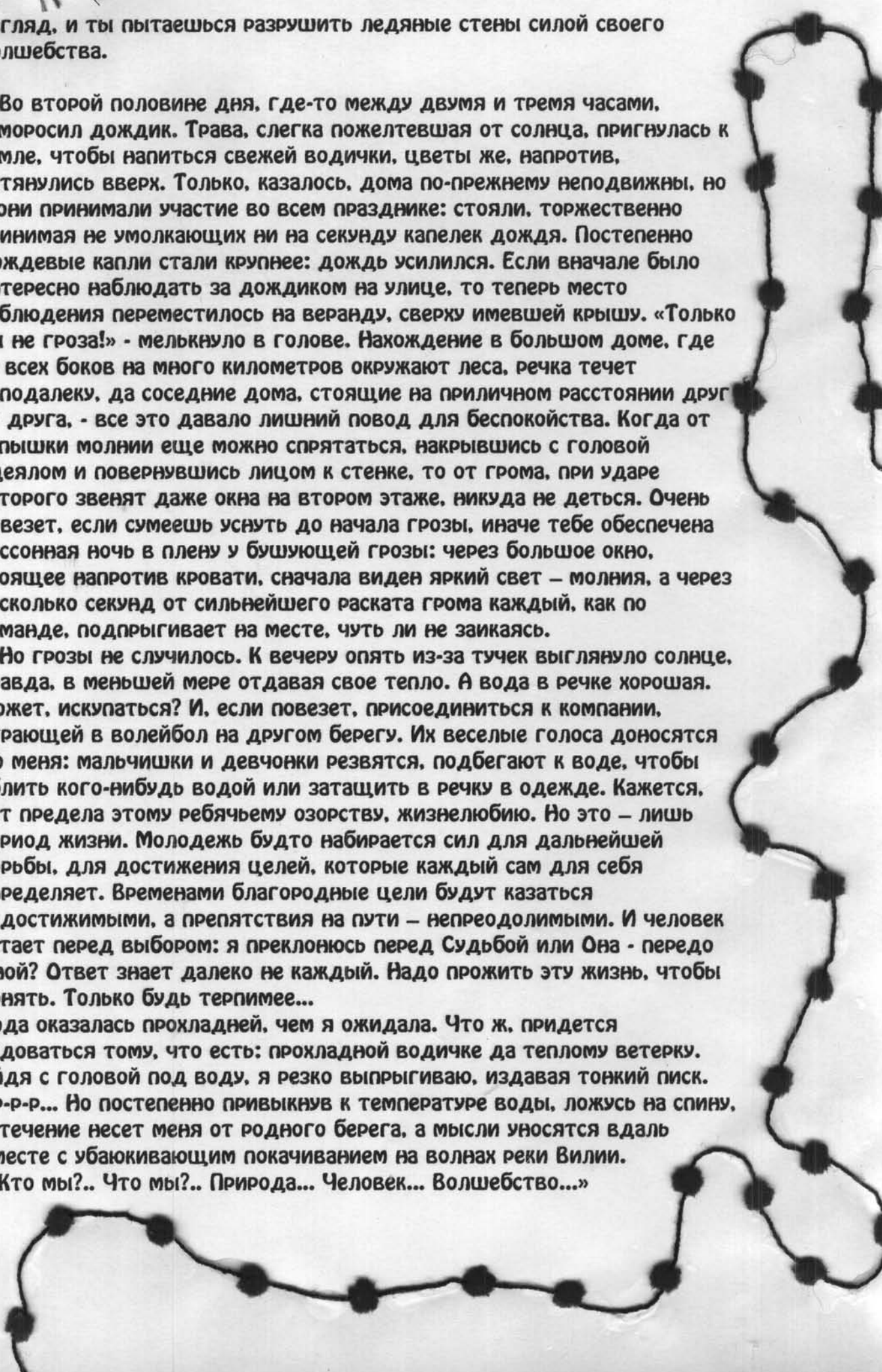
взгляд, и ты пытаешься разрушить ледяные стены силой своего волшебства.

Во второй половине дня, где-то между двумя и тремя часами, заморосил дождик. Трава, слегка пожелтевшая от солнца, пригнулась к земле, чтобы напиться свежей водички, цветы же, напротив, потянулись вверх. Только, казалось, дома по-прежнему неподвижны, но и они принимали участие во всем празднике: стояли, торжественно принимая не умолкающих ни на секунду капелек дождя. Постепенно дождевые капли стали крупнее: дождь усилился. Если вначале было интересно наблюдать за дождиком на улице, то теперь место наблюдения переместилось на веранду, сверху имевшей крышу. «Только бы не гроза!» - мелькнуло в голове. Нахождение в большом доме, где со всех боков на много километров окружают леса, речка течет неподалеку, да соседние дома, стоящие на приличном расстоянии друг от друга, - все это давало лишний повод для беспокойства. Когда от вспышки молнии еще можно спрятаться, накрывшись с головой одеялом и повернувшись лицом к стенке, то от грома, при ударе которого звенят даже окна на втором этаже, никуда не деться. Очень повезет, если сумеешь уснуть до начала грозы, иначе тебе обеспечена бессонная ночь в плену у бушующей грозы: через большое окно, стоящее напротив кровати, сначала виден яркий свет - молния, а через несколько секунд от сильнейшего раската грома каждый, как по команде, подпрыгивает на месте, чуть ли не заикаясь.

Но грозы не случилось. К вечеру опять из-за тучек выглянуло солнце, правда, в меньшей мере отдавая свое тепло. А вода в речке хорошая. Может, искупаться? И, если повезет, присоединиться к компании, играющей в волейбол на другом берегу. Их веселые голоса доносятся до меня: мальчишки и девчонки резвятся, подбегают к воде, чтобы облить кого-нибудь водой или затащить в речку в одежде. Кажется, нет предела этому ребячьему озорству, жизнелюбию. Но это - лишь период жизни. Молодежь будто набирается сил для дальнейшей борьбы, для достижения целей, которые каждый сам для себя определяет. Временами благородные цели будут казаться недостижимыми, а препятствия на пути - непреодолимыми. И человек встает перед выбором: я преклонюсь перед Судьбой или Она - передо мной? Ответ знает далеко не каждый. Надо прожить эту жизнь, чтобы понять. Только будь терпимее...

Вода оказалась прохладней, чем я ожидала. Что ж, придется радоваться тому, что есть: прохладной водичке да теплоте ветерку. Уйдя с головой под воду, я резко выпрыгиваю, издавая тонкий писк. Бр-р-р... Но постепенно привыкнув к температуре воды, ложусь на спину, и течение несет меня от родного берега, а мысли уносятся вдаль вместе с убаюкивающим покачиванием на волнах реки Вилии.

«Кто мы?.. Что мы?.. Природа... Человек... Волшебство...»

ARTEM SHUMEL

МЕЧТА-УБИЙЦА

Моя мечта освободилась
И полетела к моему соседу,
Но в ней заложена сила
Убила все мечты соседа.
В дальнейшем двигаясь по дому,
Сквозь крики, стоны и удары
Я чётко слышал запах рома
И сладостно вдыхал угары.
Но вот моя мечта-убийца
Добралась до меня, хромого.
Она убила мои лица,
Затем оставила без слова.
Сажу я молча на диване,
Безмолвный, тихий, словно рыба.
В заокнах ветра завыванье.
Мечта-убийца стала дыбой.

УБИЙЦА МЕЧТЫ

Пытаюсь вылететь в окно
Моя мечта затрепетала.
А в ней, наверное, давно
Проснулась тяжесть та металлов.
А этот сплав – немного правды,
Упрёки разные, обиды.
То говорили мечтакрады
И вновь вшивая чьи-то виды.
Немного ртути – чьей-то крови,
Немного меди – чьи-то губы,
Немного золота, что солнце,
Немного платины. Но грубы
Те мечтакрады, что ковали
Кандалы для моей мечты.
Они её отягощали,
Но мечту убила ты.

СЪМЕРТЬ

Он сидел в тёмном помещении
Пахло порохом.

Ему хотелось дышать, но он не
мог.

Его лёгкие были разбросаны по
полу.

Он ещё мог двигаться, но не
хотел.

Оголённые нервы мешали идти.

Хотелось что-то сказать,
Но язык в дерево вдруг
обратился.

Ему захотелось писать,
Изново родиться.

Хотел поднять руку –
Схватить перо и кричать на
бумаге,

Но её не оказалось на месте –
Рука лежала сзади.

Секунда длилась вечно.

И ещё немного.

Он подумал: «Какая глупость,
что люди думают, что смерть –
дорога».

Вдруг распахнулся угол,
Влетели какие-то птицы.
Немного похожи на пугол,
Но с человеческими лицами.

Они сказали:

«Прощай, не надо больше
дышать!»

и вдруг копыя из стали
стали душу мешать.

Нереальность встала
На пьедестал.

(Он перестал жить)

А за окном багровый стал
Закат над ним кружить.

Яся Ват'ян

Ахова зеўры.

Таможня змроку.

Ці гэта нервы?

Ці жарты зроку?

Святло сініцай

Завабіць у неруш.

Вады напіцца.

Ці гэта нервы?

“Прабацьце, віза?

Я за мяжою?”

У цені шызым

Я бачу зброю.

І гукам цемры

Насустрач пешкі.

Законы зеўры.

Што зробіш? – Рэшка.

***
хімічным алоўкам
у куточак тваіх вуснаў
стаўлю чорны крыжык.
няёмка
жудасна
наўмысна
буду палаваць цябе выключна
ў гэтыя адмоўленыя
адна адной рысачкі.
вельмі цютна
па нотах
адыгрываць пацалункі
на перакрэсленых струнах
не паганіскую –
паганскую мелодыю,
якой, пэўна, улагоджвалі ведзьмакі
сваіх каменных лялек.
мая страшная, чорная лялька
цярыліва выслушае песню,
а потым залепіць яе
запаленым тыгунём,
бы пластырам,
каб не свяцілася сваімі
чатырма дзідамі.

***
Я прывізіму: і твар выбіліцца.
! люты ў вочы засціць век;
Ты – вязень, шывёнік.
Я – краты, шывёніца.
Дзвючына-злзек.
Узрось у зранках –
твой тэрмін выпрабаваны.
Папруга, зэдлік, скок у абсць.
А пад праклёнам,
на снезе выталены твой белы сцяг.
Пакорна выгаланены

Ярлычына
ямбіна
язвава
згаралі аралі
скрыжвалі раскрыжывалі
бога вышліі настом
і назавужды засціліся
з прабоітым білетам
“Чэрвень – Менск”
“летэ – Менск”
а скрозь навывітнутую лірку
ад кампосцера
пустымі вапчыцамі
глядзіць-глядзіць-глядзіць
расстрайнае дзвінства

СТУДНЯ СТОГНАЎ

У 19... годзе ў атрадзе скаўтаў пры вядомым каледжы былі два хлопчыкі, якіх звалі Артур Уілкакс і Стэнлі Джадкінс адпаведна. Яны былі аднагодкамі, жылі ў адным корпусе, уваходзілі ў адну харугву і, вядома ж, у адно кап'ё. Мала таго, вонкава яны былі настолькі падобнымі, што ва ўсіх настаўнікаў, што мелі зь імі справу, узьнікалі нагоды для неспакою, хваляваньняў і нават раздражненьня. Але наколькі ж адрозьнівалася іх унутрычалавечая, дакладней, унутрыхлапечая сутнасьць!

Гэта Артуру Уілкаксу дэкан сказаў, з прыязнай усмешкай узьводзячы вочы ўгару, калі хлопчык увайшоў у ягоны кабінэт:

- Уілкакс, далібог, калі Вы застанецеся ў нас яшчэ трохі, увесь заахвочвальны фонд будзе вычарпаны! Вось вам – “Жыцьцё і творчасць біскупа Кена” у шыкоўным пераплёце. Прыміце ад нас гэтую кнігу разам са шчырымі віншаваньнямі Вам і Вашым цудоўным бацькам.

І каго як ня Уілкакса пабачыў рэктар, праходзячы неяк праз спартовую пляцоўку. Спыніўшыся на хвіліну, ён заўважыў прарэктару:

- У гэтага хлопца надзвычайна разьвіты лоб.

- Сапраўды, – адказаў прарэктар. – Гэта адзнака або геніяльнасьці, або вадзянкі мозгу.

Як скаўт Уілкакс атрымаў усе значкі і лычкі, якія толькі мог атрымаць. Значку Юнага Кухара, Значку Юнага Выратавальніка, Значку Юнага Мапамалявальніка, Значку-За-Зьбіраньне-Газэтных-Шматкоў, Значку-За-Нягруканьне-Дзьвярыма-На-Выйсьці-З-Аўдыторыі і многія іншыя. Пра Значку Юнага Выратавальніка я, дарэчы, распавяду адмыслова, калі мы прыойдем да асобы Стэнлі Джадкінса.

Вас наўрад ці здзівіць, калі я скажу, што містэр Хоўп Джонс дадаў да ўсіх сваіх песьняў штраф у славу Артура Уілкакса, ці што сам намесьнік дэкана заліўся сьлязьмі, калі ўручаў хлопцу пакладзены ў гожую вінна-чырвоную скрыначку Мэдаль За Добрыя Паводзіны, адзінагалосна прысуджаны яму ўсёй трэцяй клясай... Я сказаў “усёй”? Гэта няпраўда. Знайшоўся адзін іншадумец – Джадкінс малодшы, які, маўляў, меў важкія падставы не пагаджацца. Здаецца, той Джадкінс жыве ў адным пакоі з Джадкінсам-старэйшым. Артур жа Уілкакс прыкладна ў гэты час зусім натуральным чынам стаў першым і пакуль адзіным капітанам вучняў адразу і ў школе, і на гарадзкіх кватэрах. Нядзіва і тое, што перанапружаньне на абедзьвюх пасадах у спалучэньні са звычайнымі школьнымі абавязкамі апынулася празмерным. Вэрдыкт сямейнага доктара не падлягаў перагляду: паўгады поўнага спакою і потым – кругасьветнае падарожжа.

Было б вельмі прыемна прасачыць крок за крокам ягоны галавакружны шлях да тых вяршыняў, якія ён цяпер і займае, але пакуль што пра Артура Уілкакса хопіць. Час падціскае, і мы мусім зьвярнуцца да зусім іншай матэрыі: да жыцьцяпісу Стэнлі Джадкінса, Джадкінса-старэйшага.

Стэнлі Джадкінс, як і Артур Уілкакс, прыцягваў да сябе ўвагу начальства, але, так бы мовіць, адваротным чынам. Гэта пра яго намесьнік дэкана сказаў, бязь ценю прыязнай усмешкі:

- Далібог, Джадкінс, Вам застаецца прыкласьці яшчэ зусім няшмат намаганьняў, і вы будзеце мець усе падставы шкадаваць, што наогул паступілі у гэтую ўстанову. Таму, малады чалавек, вось Вам так і растак, і радуйцеся, што не атрымалі яшчэ гэтак і разгэтак!

І каго як не Джадкінса мусіў заўважыць рэктар, праходзячы неяк праз спартовую пляцоўку. Ён з адметнай сілай атрымаў крыкетным мячом па костачцы, пасля чаго пачуў: “Добра падкінулі!”.

- Я думаю, – сказаў рэктар, спыніўшыся на момант, каб пацерці костачку, – што лепей бы гэты малады чалавек сам зьбегаў па свой мячык.

- Сапраўды, – адказаў прарэктар. – І няхай толькі трапіцца мне пад руку – ён у мяне яшчэ ня так пабегае.

Як скаўт Стэнлі Джадкінс не атрымаў аніводнай значкі, калі не лічыць тых, якія ён адабраў у чальцоў іншых коп’яў. Падчас спаборніцтва кухараў яго злавілі якраз калі ён падкладаў пэтарды ў палявую галяндзкую печку сапернікам. Падчас спаборніцтва краўцоў ён патрапіў сшыць двух хлопчыкаў так моцна, што іхняя спроба ўстаць скончылася катастрофай. У спаборніцтве за чысьціню ён быў дыскваліфікаваны, бо ў летні сэзмэстр, які выдаўся вельмі гарачым, трымаў, нягледзячы на ўсе ўгаворы, пальцы ў чарнільніцы: быццам бы дзеля прахалоды. На адзін падняты ім шматок паперы прыходзілася як найменш шэсьць кінутых бананавых скурак або апельсінавых ачысткаў. Бабулькі пры ягоным набліжэньні сьлёзна і марна благалі не пераносіць іхнія вёдры праз дарогу: яны добра ведалі, чым гэта скончыцца. Але найбольш нараканьняў і далёкасяжных наступстваў выклікалі паводзіны Стэнлі Джадкінса падчас спаборніцтва выратавальнікаў. Як вы ведаеце, на такіх спаборніцтвах малодшага хлопчыка, адпаведных памераў, у поўнай вопратцы, са зьвязанымі рукамі і нагамі кідалі ў ваду ў найглыбейшым месцы Шызай Гаці, і скаўты па чарзе, на хуткасьць, выцягвалі яго з вады. Кожны раз, калі Стэнлі Джадкінс удзельнічаў у такіх спаборніцтвах, у самы адказны момант зь ім здараўся жahlівы прыпадак сутаргаў, ад якога ён пачынаў качацца па зямлі зь нястрымнымі крыкамі. Гэта, натуральна, адцягвала ўсеагульную ўвагу ад хлопчыка ў вадзе, і калі б не Артур Уілкакс, сьпіс ахвяраў быў бы значным. Урэшце, намесьнік дэкана палічыў неабходным заняць жорсткую пазыцыю і сказаў, што больш гэтыя спаборніцтвы працягвацца ня могуць. Дарэмна містэр Бізьлі Робінсан даводзіў яму, што толькі ў чатырох зь пяці спаборніцтваў малодшым хлопчыкам сапраўды не паздаровілася. Намесьнік дырэктара сказаў, што ён менш за ўсё хацеў бы замянаць працы са скаўтамі, але што тры з гэтых хлопчыкаў былі яго найлепшымі харыстамі і што ягоныя з доктарам Леем турботы ад стратаў пераважаюць карысьць ад спаборніцтваў. Да таго ж, перапіска з бацькамі тых хлопчыкаў зрабілася непрыемнай і нават цяжкай: іх не задаволілі стандартныя справаздачы, якія ён падасылаў. Некаторыя нават асабіста наведалі Ітан і змарнавалі шмат ягонага каштоўнага часу на скаргі. Таму спаборніцтва выратавальнікаў мусіла сысьці ў неварачь.

Як бачым, прысутнасьць Стэнлі Джадкінса не рабіла гонару скаўтам, і ўжо колькі разоў яму зьбіраліся сказаць, што ягоныя паслугі больш не патрэбныя. Гэтую ідэю асабліва абараняў містэр Лэмбэрт, але з часам перамагло памяркоўнейшае крыло, і хлопцу вырашылі даць апошні шанец.

Такім чынам, мы назіраем яго на пачатку вялікіх вакацыяў 19... года ў скаўтскім лягэры ў маляўнічых мясьцінах В. ці Э., што ў графстве Д. ці Й.

Быў чароўны ранак, і Стэнлі Джадкінс з двума са сваіх сяброў – бо ў яго яшчэ засталіся сябры – грэўся на сонейку на вяршыні ўзгорка. Стэнлі ляжаў на жываце, падпіраючы рукамі падбародзьдзе, і ўзіраўся ў прастору.

- Цікава, што там за месца? – сказаў ён.
- Якое месца? – спытаў нехта зь сяброў.
- Вунь, нейкая купка дрэваў унізе пасярод поля.
- А хто яго разьбярэ?
- Вы гэта пра што? – спытаў яшчэ адзін.

- Ня ведаю: мне яно падабаецца, – сказаў Стэнлі. – Што гэта за месца? Няўжо ў вас няма мапы? Скаўты называныя.
- Ды вось табе мапа, – адказаў Уілфрэд Віскрык, у якога заўсёды ўсё было, – тут пазначана гэтае месца. Але яно абведзена чырвоным колам. Туды хадзіць нельга.
- Каго цікавяць твае чырвоныя колы? – сказаў Стэнлі. – Ці няма на гэтай тупой мапе яго назвы?
- Спытай лепей таго дзядзька, калі так хочаш ведаць.
“Тым дзядзьком” быў стары пастух, які падышоў і спыніўся каля хлопцаў.
- Дабрыдзень, джэнтльмэны, – сказаў ён. – Праўда, цудоўная пагода?
- Дзякуй, надвор’е цудоўнае, – адказаў Элджэрнан дэ Манмарансі з прыроджанай ветлівасьцю. – А ці ня зробіце Вы ласку сказаць, як завецца тая купка дрэваў? І што там у сярэдзіне?
- Падкажу, а як жа, – прамовіў пастух. – Гэта яна самая – Студня Стогнаў. Але вам там няма чаго рабіць.
- Дык там у сярэдзіне студня? – запытаў Элджэрнан. – І хто ёю карыстаецца?
Пастух засьмяяўся.
- Барані Божа ёю карыстацца, – сказаў ён. – У гэтых месцах ні чалавек, ні авечка і не падыйдзе да Студні Стогнаў. Колькі я тут жыву, ня бачыў тых, хто сам бы туды пайшоў.
- Ну, тады з сёньня пабачыш, – сказаў Стэнлі Джэджкінс, – бо я зараз пайду да яе і набяру вады на гарбату.
- Напрамілуй Бог, малады чалавек, не кажыце так! – напалохаўся пастух. – Хіба вам настаўнікі вашыя не казалі туды не падыходзіць? Бо яны ж мусілі сказаць!
- Казалі, казалі, – пацьвердзіў Уілфрэд Віскрык.
- Заторкніся, чурбан! – сказаў Стэнлі Джэджкінс. – Што з таго, што казалі? Там што, вада дрэнная? Закіпяцім – вып’ем і не патруцімся.
- Ня ведаю, як там з вадою, – адказаў пастух. – Ведаю адно, што мой стары сабака нізавошта ня пойдзе праз тое поле, і я тым больш не пайду і хто заўгодна яшчэ, калі ў яго хоць паўглузьдзіны ў галаве ёсьць.
- Ну і хрэн ім у рукі, – сказаў Стэнлі Джэджкінс адначасова груба і няправільна. І дадаў: – Хіба там з кімсьці штосьці здарылася?
- Здарылася, – сур’ёзна сказаў стары. – З трыма жанчынамі і мужчынам. Паслухайце сюды. Я гэтыя месцы ведаю, а вы не. І яшчэ слухайце: ужо год дзесяць на гэтае поле ні аўцы не заходзіла, ані траўкі тут ніхто не пасадзіў – аж глеба добрая! Ды нават адсюль відаць, што там цяпер за месца: цёрн і ваўчкі і сьмецьце ўсялякае! Паглядзіце вось у сваё шкло, малады чалавек, – сказаў ён Уілфрэду Віскрыку. – Самі пабачыце.
- Сапраўды, – сказаў Уілфрэд. – Але там бачныя і сьцяжынкi. Значыць, нехта туды ўсё ж ходзіць.
- Сьцяжынкi! – сказаў пастух. – Так і ёсьць! Чатыры сьцяжынкi: ад трох жанчын і мужчыны.
- Ды што ў рэшце рэшт за тры жанчыны і мужчына? – спытаў Стэнлі, абярнуўшыся і ўпершыню паглядзеўшы на пастуха (ён увесь час размаўляў, седзячы да яго сьпінай: гэта быў вельмі няветлівы хлопчык).
- Што? Ды ўсё тое ж: тры жанчыны і мужчына.
- А хто яны? – спытаў Элджэрнан. – І чаму яны там ходзяць?
- Ну мо’ вам тут хто і скажа, кім яны *былі*, – адказаў пастух, – але гэта яшчэ да мяне здарылася. І чаму яны тут усё ходзяць, не чалавечага розуму справа. Але я чуў, што яны ўсе былі людзі нядобрыя.
- Божухна, ну й дзівосы! – прашапталі Элджэрнан і Уілфрэд. Але Стэнлі скрывіў пагардліва-злосную міну.

- Вы што, верыце ў гэтыя мерцвячыныя казкі? Лухта! Трэба быць кончанымі дурнямі, каб у гэта верыць. Цікава, ці бачыў іх хто-кольвек наогул?

- Я іх бачыў, малады чалавек! – сказаў пастух. – Бачыў зблізку, вось на гэтай горцы. І мой стары сабака іх бачыў – ён бы сам вам сказаў, калі б размаўляў. Недзе бліжэй да вечара, каля чацьвёртай, вось у такі дзень, як сёньня. Яны выйшлі з кустоў, усе да аднаго, і спыніліся, а потым павольна-павольна пасунуліся па сьцяжынках да дрэваў, да іхняе студні.

- А якія яны? Скажыце калі ласка! – нецярпліва спыталі Элджэрнан і Уілфрэд.

- Рызьзё ды косткі, маладыя людзі, – адказаў пастух. – Ва ўсіх чатырох: павіслыя рызманы і белыя косткі. Яны, здаецца, імі нават пагруквалі пры хадзе. Яны йшлі вельмі павольна і глядзелі ўправа – улева, управа – улева.

- А якія ў іх твары? Вы бачылі?

- Гэта ўжо цяжка назваць тварамі, – сказаў пастух. – Але зубы ў іх, здаецца, ёсьць.

- Божа! – выгукнуў Уілфрэд. – А далей што? Ля дрэваў?

- Ня ведаю, сэр, – адказаў пастух. – Я ня мог там застацца. Трэба было шукаць майго старога сабаку, бо ён жа зьнік! Раней ён ніколі мяне ня кідаў, а тут раптам зьбег. Я нарэшце яго знайшоў, дык ён спачатку нават не пазнаў мяне і хацеў учапіцца мне ў горла. Я зь ім давай гаманіць, гаманіць, і ён патроху ўзгадаў мой голас. Падпоўз да мяне далібог як шчанёвінаватае. Крый мяне Божа яшчэ калі-небудзь пабачыць такое зьверства з сабакам.

Пёс, які які цяпер выглядаў надзвычай кампанейскім, падышоў, паглядзеў на свайго гаспадара і выявіў поўную згоду зь ягонымі словамі. Хлопчыкі колькі хвілін абдумвалі пачутае, пасьля чаго Уілфрэд спытаў:

- А адкуль такая назва – Студня Стогнаў?

- Прыйшоў б ты сюды вечарам узмку – больш бы не пытаўся, – загадкава адказаў пастух.

- Ну, што да мяне, то штось ты дзед заліваеш, – сказаў Стэнлі Джэкінс. – Я туды пры першай жа нагодзе пайду. Хай мяне разарве, калі не!

- Значыць, ня хочаце мяне паслухацца? – сказаў пастух. – І вашых камандзіраў – а яны ж Вас папярэджалі! Ну, давайце, малады чалавек, як ня хочаце па-добраму. Якой трасцы мне вам хлусіць? Проста шкада смаркача, які сам ня ведае, куды яго ліха гоніць.

- Вось як! Кажаш, мяне ліха гоніць, – сказаў Стэнлі. – А можа, ты сам, дзядзечка, гоніш, бо ў цябе ў тых кустах, відаць, цэлая вінакурня! Лух-та гэ-та ўсё! Хадзем адсюль, хлопцы.

І яны пайшлі. Элджэрнан і Уілфрэд казалі пастуху “Да пабачэньня” і “Дзякуй”, а Стэнлі нічога не сказаў. Пастух паціснуў плячыма і застаўся на месцы, засмучана глядзячы ім усьлед.

Па дарозе хлопчыкі моцна спрачаліся наконт усяго пачутага і спрабавалі як найсьней патлумачыць Стэнлі, якім кавалкам дурня ён будзе, калі пойдзе да Студні Стогнаў.

Увечары, праміж іншым, містэр Бізлі Робінсан спытаў, ці ва ўсіх на мапах ёсьць пазнака – чырвонае кола. “Асьцярожна, – папярэдзіў ён. – Не заходзьце туды”.

Некалькі галасоў, у тым ліку незадаволеннага Стэнлі Джэкінса – запыталі:

- А чаму?

- Таму што нельга, – адказаў містэр Бізлі Робінсан. – І калі вам гэтага мала, то я тут ні пры чым.

Ён павярнуўся да містэра Лэмбэрта, трохі зь ім пашаптаўся і затым дадаў:

- Апошні раз паўтараю для самых кемных: мяне папрасілі папярэдзіць усіх скаўтаў, каб трымаліся далей ад гэтага поля. Мы павінны быць удзячнымі мясцовым жыхарам ужо за тое, што яны наогул дазволілі нам тут спыніцца, і мы хаця б з элемэтарнай ветлівасьці вымагае, каб вы паслухаліся.

Усе казалі: “Так, сэр!”. І толькі Стэнлі Джэкінс, як чулі, прашаптаў: “Вымагае, каб вы папухлі!”.

На сыходзе наступнага дня адбыўся такі дыялёг:

- Уілкакс, ці ўсе з вашага намёта на месцы?
- Не, сэр, Джадкінса няма.
- Гэта ня хлопчык, а проста нейкі ўвасоблены д'ябал! Як вы думаеце, дзе ён можа быць?
- Нават не ўяўляю.
- Можа, хто-небудзь яшчэ ведае?
- Сэр, ня выключана, што ён пайшоў да Студні Стогнаў.
- Хто гэта сказаў? Віскрык? Што за Студня Стогнаў?
- Сэр, гэта на суседнім полі... так, сэр, купка дрэваў пасярод поля.
- У сэнсе – месца, абведзенае чырвоным? Бог ты мой! А чаму вы думаеце, што ён там?
- Ну, ён вельмі цікавіўся ўчора гэтым месцам, мы гутарылі з пастухом, той шмат чаго распавёў і раіў не хадзіць туды. Але Джадкінс не паверыў і сказаў, што пойдзе.
- От асьлюк! – сказаў містэр Хоўп Джонс. – Ён што-небудзь узяў з сабой?
- Я думаю, ён узяў вяроўку і конаўку. Мы казалі яму, што ён будзе дурнем, калі пойдзе.
- Малы мярзотнік! На халеру яму там конаўка і вяроўка? Добра, пойдзем, вось вы ўтрох, трэба за ім пасачыць. Ну чаму людзі ня могуць выконваць элементарных загадаў? Што сказаў вам той чалавек? Не спыняйцеся, адкажаце па дарозе.

І яны пайшлі: Элджэрнан і Уілфрэд – хутка распавядаючы, а яшчэ двое – слухаючы ўсё больш заклапочана. Нарэшце яны падняліся на ўзгорак, адкуль было бачна поле, пра якое ўчора казаў пастух. Усё было як на далоні: студня сярод купы сухой травы і скарлючаных сукаватых піхтаў і чатыры дарожкі, што віліся паміж калючак і грубай расьліннасці.

Быў цудоўны дзень: паветра трымцела ад гарачыні. Мора нагадвала мэталёвы ток. Ані подыху ветрыку. Дабраўшыся да вяршыні, усе адчулі сябе жудасна стомленымі і адразу кінуліся на цёплую траву.

- Яго яшчэ ня бачна, – сказаў містэр Хоўп Джонс, – давайце трохі прыпынімся. Вы задыхаліся, а я й пагатоў. Глядзіце, – сказаў ён праз момант. – Здаецца, кусты хігнуліся.
- Так, – сказаў Уілкакс. – І я бачыў. Глядзі... Не, гэта ня ён. Але вунь нехта, вунь, чыясь галава!

- Здаецца, так, але я ня ўпэўнены.

Хвіля цішыні. Праз момант:

- Не, гэта дакладна ён, – сказаў Уілкакс. – Лезе праз агароджу з таго боку. Ня бачыце? З чымсьці бліскучым. Відаць, тая самая конаўка.

- Так, гэта ён, прастуе да дрэваў, – сказаў Уілфрэд.

У гэты момант Элджэрнан, які ўзіраўся ва ўсе вочы, закрычаў:

- Аяй! Што гэта там на дарожцы? Вунь яно! Яно жанчына! Не! Толькі ня гэта!

Ён пакаціўся па траве, хапаючыся за яе рукамі і зарываючыся ў яе галавой.

- Перастаньце! – загадаў містэр Хоўп Джонс, але марна. – Слухайце. Я пайду ўніз. Вы, Уілфрэд, застанецца тут і дагледзіце сябра. А вы, Уілкакс, бяжыце як найхутчэй у летнік па дапамогу.

Двое пабеглі. Уілфрэд застаўся з Элджэрнанам, супакойваючы яго, хаця сам был не нашмат спакойнейшы. Час ад часу ён пазіраў уніз на поле. Ён бачыў, як містэр Хоўп Джонс хутка пасоўваўся па дарожцы. Але потым, наўездзіў, спыніўся, паглядзеў угару і вакол сябе і хутка павярнуў назад. Чаму? Уілфрэд паглядзеў на поле і пабачыў там жажлівую постаць – нешта ў чорных рызманах, праз якія праглядалі белыя плямы: галава, насаджаная на доўгую тонкую шыю, была напэўсаваная пад чымсьці кшталту пакамечанага счарнелага дамскага капелюшыка. Стварэньне памахала кашчавымі рукамі ў бок выратавальніка, быццам адгароджваючыся ад яго, і паветра паміж дзьвюма постацямі затрымцела і зайскрылася. Такого Уілфрэд яшчэ ніколі ня бачыў. У ягонай уласнай галаве нешта загайдалася й затуманілася.

Страшна падумаць, што б атрымалася, калі б ён быў яшчэ бліжэй! Ён перавёў позірк і пабачыў Стэнлі Джадкінса, які бадзёра, як добры скаўт, набліжаўся да дрэваў, ступаючы асьцярожна, каб ня трэснула галінка і каб ня ўблытацца ў ажыньнік. Ён ня бачыў нічога падазронага, але асьцерагаўся пасткі і таму намагаўся йсьці бязгучна. Уілфрэд бачыў усё гэта і нават больш. З раптоўным заміраньнем сэрца ён заўважыў кагосьці стоенага сярод дрэў, і яшчэ кагосьці – трэцюю з таямнічых чорных постацяў, якая марудна падбіралася па дарожцы з іншага боку поля, пазіраючы ўправа – улева, управа – улева, як і апісваў пастух. Больш і горш за тое, ён пабачыў чацьвертага, на гэты раз несумнеўна мужчыну, які ўзьняўся з кустоў за сьпінай Стэнлі, усяго ў некалькіх ярдах, і, крывячыся ад болю, выпаўз на дарожку. Няшчасная ахвяра была ў пастцы.

Уілфрэд ледзь розумам не крануўся. Ён падскочыў да Элджэрнана і пачаў яго трэсьці.

- Уставай, – сказаў ён. – І крычы. Крычы ва ўсё горла. Эх, яшчэ б сьвісток!

Элджэрнан сабраўся з духам:

- А вось і сьвісток. Мусіць, Уілкакс згубіў.

Такім чынам, адзін засьвісьцеў, а другі закрычаў. Гук хутка разьнёсься ў нерухомым паветры. Стэнлі пачуў. Ён спыніўся, абярнуўся, і тады прагучаў сапраўды крык – куды больш жахлівы і пранізлівы, чым маглі ўзьняць хлопчыкі на пагорку. Але запозна. Сагнуты касьцятруп ззаду Стэнлі выцягнуўся і схпіў яго за пояс. Жахліўка, якая дагэтуль гайдала рукамі, зноў затрэсла імі, але цяпер пераможна. Істота, што хавалася за дрэвамі, прынюхалася і таксама выцягнула рукі, каб схпіць нешта перад сабою; апошняя, найдалейшая, прысьпешыла хаду і радасна захітала галавой. Імгненьне вусьцішнай цішыні хлопчыкі, ледзьве дыхаючы, назіралі за помірснай барацьбой паміж мужчынам і ягонай ахвярай. Стэнлі адбіваўся конаўкай – адзінай зброяй, якую меў. Са зламанага чорнага капелюша на галаве стварэньня зьяцеў верх, агаліўшы белы чэрап з плямамі – відаць, рэшткамі валасоў. Але ў гэты час адна з жанчын наблізілася да абодвух і нацягнула вяроўку, якая абкруцілася вакол шыі Стэнлі. Праз хвіліну ўсё было скончана: жахлівы энк перапыніўся, і ўсе трое зьніклі ў купцы дрэваў.

На імгненьне падалося, што дапамога яшчэ падасьпее. Містэр Хоўп Джонс, які дагэтуль шпарка сыходзіў, раптам спыніўся і павярнуўся, працёр вочы і пабег да поля. Акрамя таго, хлопчыкі пабачылі ня толькі дапаможны атрад з летніка на суседнім узгорку, але і пастуха, які ўзьбягаў на схіл гэтага. Яны клікалі, крычалі, нават прабеглі колькі ярдаў насустрач яму і назад. Ён прысьпешыў крок.

Хлопчыкі яшчэ раз паглядзелі на поле. Там не было нічога. Ці, можа, нешта яшчэ хавалася ў дрэвах? Чаму вакол зарасьніку быў нейкі туман? Містэр Хоўп Джонс пералез праз агароджу і стаў праглядзець праз кусты.

Пастух спыніўся, цяжка дыхаючы. Хлопчыкі падбеглі да яго, учапіліся за рукі.

- Яны схпілі яго! Там! У дрэвах! – толькі і паўтаралі яны зноў і зноў.

- Як жа гэта? Няўжо ён пайшоў туды? Пасьля ўсяго, што я ўчора распавёў? Ах нябога! Ах нябога!

Ён хацеў яшчэ нешта сказаць, але пачуліся іншыя галасы. Прыйшлі ратавальнікі з летніка. Перакінуўшыся некалькімі словамі, яны пабеглі ўніз, але ўжо на ўскрайку поля сустрэлі містэра Хоўпа Джонса. Ён нёс на плячах труп Стэнлі Джадкінса, зьняты з дрэва (на якім хлопец вісеў і гайдаўся ўправа – улева, управа – улева). У цэле небаракі не засталася ані кроплі крыві.

Наступнага дня містэр Хоўп Джонс скіраваўся да поля зь сякерай і з цьвёрдым намерам высекчы ўсе дрэвы і спаліць усю траву. Ён вярнуўся са страшнай ранай на назе і са зламаным дзяржальнам. Ніводнай іскры агню ён не здабыў, дый дрэвам ані чхнулася.

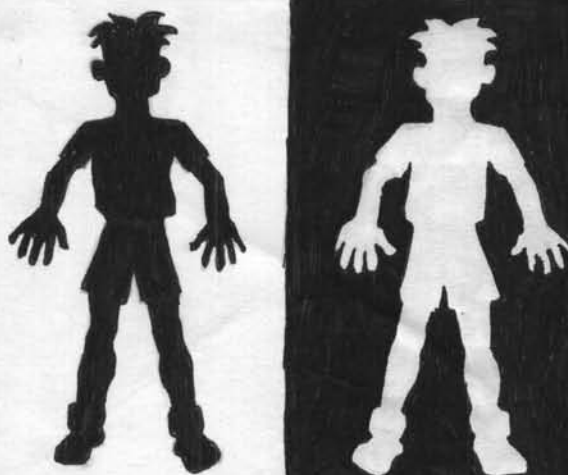
Затое я чуў, што насельніцтва поля вакол Студні Стогнаў паболела: цяпер яно складаецца з трох жанчын, мужчыны і хлопчыка.

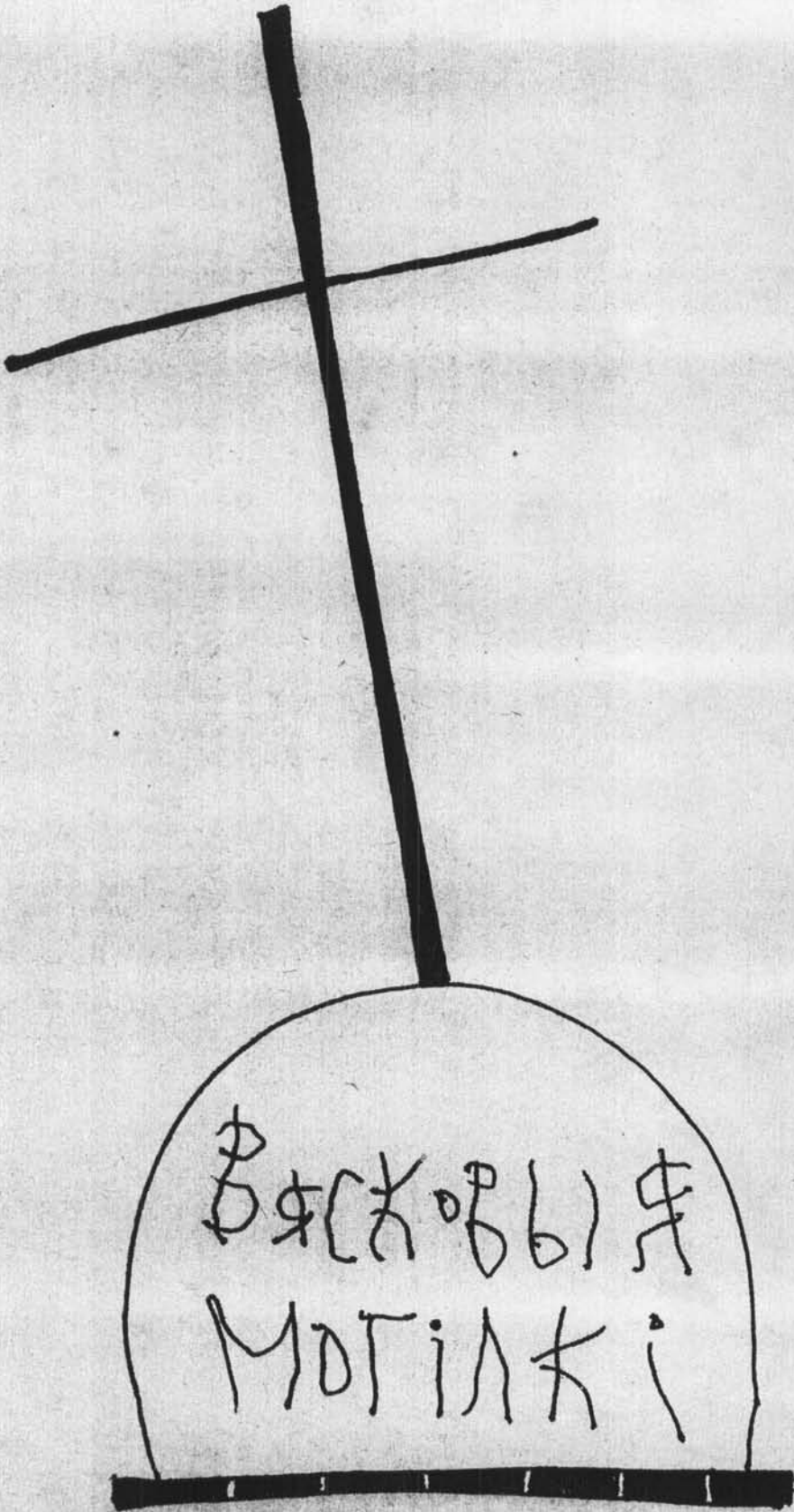

Элджэрнан дэ Манмарансі і Уілфрэд Віскрык перажылі страшэнны шок. Абодва адразу ж з'ехалі з летніка; дый на тых, хто застаўся, гэтыя падзеі, бясспрэчна, нагналі сум. Хутчэй за ўсіх акрыяў Джадкінс-малодшы.

Вось такім, шаноўнае спадарства, было жыццё Стэнлі Джадкінса і пачатак жыцця Артура Ёлкакса. Гэтую гісторыю, спадзяюся, вам яшчэ ніхто не раскажваў. Калі ў яе ёсьць мараль, то гэта мараль відавочная. А калі няма, то я тут ні пры чым.

*Пераклад: Джэці, пры вялізнай падтрымцы
Перакладацкай Майстэрні Беларускага калегіума.*

☩
МОГИЛКИ